

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

« 05 » 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОЦІНКА РИЗИКІВ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БІЗНЕСУ»

Освітній рівень другий (магістерський)

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»

Освітня програма: «Аграрне підприємництво та агротрейдинг»

Факультет: Економіки і підприємництва

Умань – 2024 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг». – Умань: Уманський НУС, 2024. – 25 с.

Розробники: д.е.н., професор Чернега І.І.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 1 від «07» серпня 2024 року

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

(Соколюк С.Ю.)
(підпис)

«07» серпня 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол № 1 від «08» серпня 2024 року

Голова
(Мудрак Р.П.)
(підпис)

«08» серпня 2024 року

© УНУС, 2024 рік

© І.І. Чернега, 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 7	Освітній рівень: другий (магістерський) Освітня програма: «Аграрне підприємництво та агротрейдинг»	20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	108 год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (схвалено Вченою радою УНУС, протокол №1 від 08.10.2020, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8).

Навчальна дисципліна «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Аграрне підприємництво та агротрейдинг» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Мета вивчення дисципліни: вивчення курсу спрямоване на формування комплексу теоретичних і практичних знань здобувачів щодо вивчення системних характеристик та методів оцінки ризиків, причин і факторів їх виникнення, основних характеристик страхування і хеджування ризиків, опанування змістовно-типологічних характеристик економічної безпеки бізнесу, дослідження діяльності служби безпеки як основного підрозділу, що відповідає за безпеку бізнесу.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення системних характеристик та методів оцінки ризиків;
- визначення причин і факторів виникнення ризиків;
- вивчення основних характеристик страхування і хеджування ризиків;
- дослідження ринку страхових послуг в Україні;
- опанування змістовно-типологічних характеристик економічної безпеки бізнесу;
- дослідження діяльності служби безпеки як основного підрозділу, що відповідає за безпеку бізнесу;
- аналіз системи економічної безпеки бізнесу та організації служби безпеки бізнесу;
- з'ясування механізму організації взаємодії з правоохоронними органами щодо гарантування безпеки бізнесу;
- вивчення діяльності служби безпеки бізнесу в кризових ситуаціях.

Предметом дисципліни є процес оцінки ризиків та система економічної безпеки бізнесу.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми: вивчення дисципліни вимагає попереднього опанування знань з дисциплін: методологія наукових досліджень, управління інноваційними проектами, соціально-економічний аналіз підприємницького середовища, управління конкурентоспроможністю бізнесу, стратегії розвитку

бізнесу, механізми розвитку АПВ, обґрунтування управлінських рішень та інші суміжні науки.

Вивчення навчальної дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПРН 2	Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 4	Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.	ПРН 10	Вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких і торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу», наведено в табл. 2, 3.

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	системних характеристик та методів оцінки ризиків	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, аналітична робота, кейс-метод, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, написання ЕСЕ, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2	основних характеристик страхування і хеджування ризиків		
1.3	змістовно-типологічних характеристик економічної безпеки бізнесу		
1.4	системи економічної безпеки бізнесу та організації служби безпеки бізнесу		
2	Уміння/навички:		
2.1	визначати причини і фактори виникнення ризиків	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, аналітична робота, кейс-метод, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, написання ЕСЕ, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	досліджувати ринок страхових послуг в Україні		
2.3	досліджувати та аналізувати діяльність служби безпеки як основного підрозділу, що відповідає за безпеку бізнесу		
2.4	з'ясування механізму організації взаємодії з правоохоронними органами щодо гарантування безпеки бізнесу		
3	Комунікація:		
3.1	взаємодія з представниками ринку страхових послуг в Україні	Практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення ситуаційних задач	Участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, написання ЕСЕ, підсумковий контроль
3.2	взаємодія з правоохоронними органами щодо гарантування безпеки бізнесу		
3.3	взаємодія з службою безпеки бізнесу в кризових ситуаціях		

4	Відповідальність і автономія		
4.1	Відповідальність за прийняті рішення	Практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення ситуаційних задач	Виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, написання ЕСЕ, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
4.2	Автономія у прийнятті управлінських рішень у професійній діяльності		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 2	Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення.	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, кейс-метод, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, написання ЕСЕ, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 10	Вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких і торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, кейс-метод, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, написання ЕСЕ, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Системні характеристики, аналіз, оцінка ризиків та управління ними

Тема 1. Сутність та системні характеристики ризиків

1. Поняття та функції ризику
2. Причини і фактори виникнення ризиків
3. Класифікація ризиків
4. Основні види підприємницьких ризиків

Тема 2. Аналіз та оцінка ризиків

1. Принципи та послідовність проведення аналізу ризиків
2. Методи оцінки ризиків

Topic 2. Risk analysis and assessment

1. Principles and sequence of risk analysis
2. Risk assessment methods

Тема 3. Управління ризиками

1. Поняття ризик-менеджменту
2. Методи управління ризиком
3. Особливості управління ризиками у підприємстві
4. Ризик та психологічна теорія рішень

Змістовий модуль 2.

Суть, основні характеристики страхування і хеджування ризиків

Тема 4. Суть, основні характеристики страхування ризиків

1. Сутність і функції страхування.
2. Основні поняття у страховій справі.
3. Форми страхування.
4. Класифікація страхування.
5. Загальна характеристика галузей страхування.
6. Розвиток ринку страхових послуг в Україні.

Тема 5. Суть, основні характеристики хеджування ризиків

1. Суть та основні характеристики хеджування.
2. Види хеджування.
3. Здійснення хеджевих операцій з урахуванням реальних ситуацій на ринках.

Змістовий модуль 3.

Система економічної безпеки бізнесу, служба безпеки бізнесу, управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу

Тема 6. Теоретичні засади економічної безпеки бізнесу

1. Зміст та еволюція поняття економічної безпеки бізнесу
2. Змістовно-типологічна характеристика економічної безпеки бізнесу
3. Основні функціональні складові економічної безпеки бізнесу

Тема 7. Система економічної безпеки у підприємстві. Концепція безпеки бізнесу

1. Поняття та основні елементи системи економічної безпеки підприємства.
2. Концепція безпеки бізнесу.

Тема 8. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку бізнесу.

1. Служба безпеки як підсистема бізнесу.
2. Процедура створення та ліквідації служби безпеки.
3. Служба безпеки: структура, особливості управління її діяльністю та забезпечення працівниками.
4. Структура служби безпеки для фірм – представників малого та середнього бізнесу.

Тема 9. Особливості діяльності служби безпеки бізнесу.

1. Завдання служби безпеки із організації режиму та охорони.
2. Діяльність служби безпеки із забезпечення внутрішньо-об'єктного режиму та робота з представниками сторонніх організацій.
3. Охоронна діяльність служби безпеки.
4. Діяльність служби безпеки в кризових ситуаціях.

Тема 10. Управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу.

1. Сутність та вимоги до прийняття управлінських рішень.
2. Функції та моделі прийняття управлінських рішень.
3. Класифікація управлінських рішень.
4. Механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу.

Topic 10. Management decisions and the mechanism of entrepreneurial activity in the context of economic security of business.

1. The essence and requirements for making managerial decisions.
2. Functions and models of managerial decision-making.
3. Classification of management decisions.
4. The mechanism of entrepreneurial activity in the context of economic security of business.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усьо-го	у тому числі					усьо-го	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	
Змістовий модуль 1.													
Системні характеристики, аналіз, оцінка ризиків та управління ними													
Тема 1. Сутність та системні характеристики ризиків	12	2	2			8	12	1				11	
Тема 2. Аналіз та оцінка ризиків* Topic 2. Risk analysis and assessment	12	2*	2*			8	12	1				11	
Тема 3. Управління ризиками	12	2	2			8	12	1	1			10	
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6			24	36	3	1			32	
Змістовий модуль 2.													
Суть, основні характеристики страхування і хеджування ризиків													
Тема 4. Суть, основні характеристики страхування ризиків	12	2	2			8	12	1	1			10	
Тема 5. Суть, основні характеристики хеджування ризиків	12	2	2			8	12	1				11	
Разом за змістовим модулем 2	24	4	4			16	24	2	1			21	
Змістовий модуль 3.													
Система економічної безпеки бізнесу, служба безпеки бізнесу, управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу													
Тема 6. Теоретичні засади економічної безпеки бізнесу.	12	2	2			8	12	1				11	

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Тема 7. Система економічної безпеки у підприємстві. Концепція безпеки бізнесу.	12	2	2			8	12	1				11
Тема 8. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку бізнесу.	12	2	2			8	12	1				11
Тема 9. Особливості діяльності служби безпеки бізнесу.	12	2	2			8	12		1			11
Тема 10. Управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу.* Торіс 10. Management decisions and the mechanism of entrepreneurial activity in the context of economic security of business.	12	2*	2*			8	12		1			11
Разом за змістовим модулем 3	60	10	10			40	60	3	2			55
<i>Усього годин</i>	<i>120</i>	<i>20</i>	<i>20</i>			<i>80</i>	<i>120</i>	<i>8</i>	<i>4</i>			<i>108</i>

*Заняття проводяться на англійській мові, залучено стейкхолдерів для спільного проведення аудиторних занять

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1 Системні характеристики, аналіз, оцінка ризиків та управління ними			
1.	Тема 1. Сутність та системні характеристики ризиків	2 год.	
2.	Тема 2. Аналіз та оцінка ризиків* Topic 2. Risk analysis and assessment	2* год.	
3.	Тема 3. Управління ризиками	2 год.	1 год.
Змістовий модуль 2 Суть, основні характеристики страхування і хеджування ризиків			
4.	Тема 4. Суть, основні характеристики страхування ризиків	2 год.	1 год.
5.	Тема 5. Суть, основні характеристики хеджування ризиків	2 год.	
Змістовий модуль 3 Система економічної безпеки бізнесу, служба безпеки бізнесу, управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу			
6.	Тема 6. Теоретичні засади економічної безпеки бізнесу	2 год.	
7.	Тема 7. Система економічної безпеки у підприємстві. Концепція безпеки бізнесу	2 год.	
8.	Тема 8. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку бізнесу.	2 год.	
9.	Тема 9. Особливості діяльності служби безпеки бізнесу.	2 год.	1 год.
10.	Тема 10. Управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу.* Topic 10. Management decisions and the mechanism of entrepreneurial activity in the context of economic security of business.	2* год.	1 год.
Разом		20 год.	4 год.

*Заняття проводяться на англійській мові, залучено стейкхолдерів для спільного проведення аудиторних занять

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1			
Системні характеристики, аналіз, оцінка ризиків та управління ними			
1.	Тема 1. Сутність та системні характеристики ризиків	8 год.	11 год.
2.	Тема 2. Аналіз та оцінка ризиків	8 год.	11 год.
3.	Тема 3. Управління ризиками	8 год.	10 год.
Змістовий модуль 2			
Суть, основні характеристики страхування і хеджування ризиків			
4.	Тема 4. Суть, основні характеристики страхування ризиків	8 год.	10 год.
5.	Тема 5. Суть, основні характеристики хеджування ризиків	8 год.	11 год.
Змістовий модуль 3			
Система економічної безпеки бізнесу, служба безпеки бізнесу, управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу			
6.	Тема 6. Теоретичні засади економічної безпеки бізнесу	8 год.	11 год.
7.	Тема 7. Система економічної безпеки у підприємстві. Концепція безпеки бізнесу	8 год.	11 год.
8.	Тема 8. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку бізнесу.	8 год.	11 год.
9.	Тема 9. Особливості діяльності служби безпеки бізнесу.	8 год.	11 год.
10.	Тема 10. Управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу.	8 год.	11 год.
Разом		80 год.	108 год.

7. Самостійна робота (індивідуальні завдання)

7.1 Денна форма навчання

Індивідуальні завдання виконуються здобувачами освіти за власним вибором. Вони не є обов'язковими і належать до вибіркових завдань.

Індивідуальні завдання охоплюють:

- а) підготовку і презентацію реферату (один протягом семестру),
- б) виступ з міні-лекцією з проблемних питань (одну протягом семестру),
- в) складання комплексного фінансового кросворду (один протягом семестру),
- г) складання тематичного фінансового кросворду (один протягом семестру),
- д) написання ЕСЕ (один протягом семестру),
- е) складання тематичних тестів (один варіант протягом семестру).

7.2 Заочна форма навчання

Самостійна робота (індивідуальні завдання) для здобувачів заочної форми навчання передбачає написання контрольної роботи. Метою виконання контрольної роботи є закріплення і поглиблення теоретичних і практичних знань здобувачів щодо вивчення системних характеристик та методів оцінки ризиків, причин і факторів їх виникнення, основних характеристик страхування і хеджування ризиків, опанування змістовно-типологічних характеристик економічної безпеки бізнесу, дослідження діяльності служби безпеки як основного підрозділу, що відповідає за безпеку бізнесу.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» здобувачі заочної форми навчання виконують одне індивідуальне завдання, результати якого представляють у вигляді письмової роботи. Контрольну роботу здобувачі виконують самостійно протягом вивчення дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Вибір варіанту контрольної роботи координує викладач курсу, рекомендації щодо виконання контрольної роботи наведено у «Методичних рекомендаціях для виконання контрольних робіт з дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету економіки і підприємництва заочної форми навчання спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг», які входять до методичного забезпечення дисципліни.

Індивідуальні завдання для самостійної роботи виконуються здобувачами за власним вибором. Вони не є обов'язковими і належать до вибіркових завдань.

8. Методи навчання

Теоретичні та практичні положення дисципліни вивчаються здобувачами в процесі роботи над лекційним курсом, участі у семінарських заняттях, при виконанні самостійної роботи та індивідуальних завдань (здобувачами заочної форми навчання), самостійній роботі, яка полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, виконанні навчальних завдань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: лекції-бесіди, робота в мікрогрупах, семінари-дискусії, кейс-метод, аудіовізуальний метод, метод «дерева рішень», наукова робота (написання ЕСЕ, тези доповіді на конференції тощо), презентації.

Лекції-бесіди – при читанні лекції здобувачам даються питання для самостійного розміркування, що дає змогу зосередити увагу на найбільш важливих проблемах теми, яка вивчається, визначити зміст і темп викладу навчального матеріалу з урахуванням рівня підготовленості та освіти аудиторії. Окрім питань здобувачів, вона допускає викладення ними своєї точки зору з того чи іншого питання.

Робота в мікрогрупах використовується з метою є розв'язання дилем, що потребують колективного обговорення.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Застосування аудіовізуального методу передбачає використання можливостей Інтернет, теле-, відео-, фото-, аудіо- та інших матеріалів у навчальному процесі.

Метод «дерева рішень» використовується з метою зважити переваги і недоліки різних варіантів дій, рішень тощо, аналізуючи та оцінюючи альтернативні варіанти розв'язання проблеми та прогножуючи наслідки кожного з них.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і

використовується система управління навчанням Moodle. Матеріали курсу «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1351>. В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

9. Методи контролю

Для забезпечення перевірки засвоєних здобувачами знань, сформованих умінь і навичок передбачено застосування таких методів контролю:

- усного контролю – при проведенні опитувань здобувачів під час лабораторних занять, задачі лабораторних завдань;
- письмового контролю або тестового контролю – при написанні комплексних поточних контрольних робіт (ПМК) та модульного контролю;
- практичного контролю – при перевірці та встановленні правильності виконання здобувачами індивідуальних х завдань;
- самоконтролю – при регулюванні здобувачами своєї навчальної діяльності за допомогою ведення здобувачами індивідуального обліку накопичених балів за рейтинговою оцінкою виконаної ними роботи та порівняння з нормативними значеннями.

В основу рейтингового оцінювання знань здобувача закладена 100-бальна шкала (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи тощо).

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання та практичні вміння, яких набули здобувачі після опанування певного змістового модуля. Модульний контроль проводиться письмовій формі. Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та умінь здобувачів освіти з того чи іншого модулю. Максимальна оцінка за модульний контроль – 10 балів.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувачі мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли здобувач не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Передача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем. Знання здобувача з певного модуля вважаються незадовільними, за умови, що сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 60% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе

Заочна форма навчання

Модулі	Модуль 1			Модуль 2		Модуль 3					Наукова робота	Контрольна робота	Модульний контроль	Екзамен	Загальна сума балів
Кількість балів за модуль	12			8		20									
Тема	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	10	10	10	30	100
Кількість балів за тему	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4					
в т.ч. за видами робіт: - практичні заняття			2	2					2	2					
- виконання СР	4	4	2	2	4	4	4	4	2	2					

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

11. Методичне забезпечення

Методичні рекомендації:

1. Чернега І.І. Методичні рекомендації для виконання практичних завдань та самостійної роботи з дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету економіки і підприємництва спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг». Умань, 2024 р. 30 с.
2. Чернега І.І. Методичні рекомендації для виконання контрольних робіт з дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету економіки і підприємництва заочної форми навчання спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг». Умань, 2024 р. 34 с.
3. Чернега І.І. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету економіки і підприємництва спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг»
URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1351>

12. Рекомендована література

Базова

1. Акімова Л.М. Етапи становлення економічної безпеки держави: зарубіжний та вітчизняний досвід. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 8. 2016. 260 с.
2. Андрушків Б.М., Малюта Л.Я. Економічна та майнова безпека бізнесу: навчальний посібник. –Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. – 180 с.
3. Вишня В. Б., Гавриш О. С., Рижков Е. В, .Основи інформаційної безпеки : навч. Посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутріш. справ, 2020. 128 с.
4. Іванова Н.С. Економічна безпека : навч. посібник. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. маркетингу, менеджменту та публ. адміністрування. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 139 с.
5. Кокарев І.В., Рибальченко Л.В., Рижков Е.В., Сидоренко К.Г., Тютченко С.М. Документування та викриття діяльності організованих злочинних груп, пов'язаної з мінімізацією доходів та легалізацією коштів. – Дніпро : ДДУВС, 2019. 32 с.
6. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с.
7. Марченко О. С. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. екон. теорії. – Харків : Право, 2022. – 246 с.
8. Небава М. І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 73 с.
9. Ортинський В. Аналіз нормативно-правової основи забезпечення економічної безпеки. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 855. С. 4-12. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn>
10. Пекін А. Економічна безпека підприємств як економіко-правова категорія. Економіст : наук. журнал. – 2017. № 8. С. 23-25.
11. Рибальченко Л.В., Косиченко О.О. Латентність економічних злочинів як загроза безпеці підприємництва в Україні // Регіональна економіка та управління. № 3 (25). 2019. С. 68-73.
12. Рибальченко Л.В., Рижков Е.В., Косиченко О.О. Вплив тіньової економіки на економічну безпеку України. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2019. № 2 (99). С. 175-183.
13. Скопенко Н.С., Федулова І.В., Мазник Л.В., Кириченко О.М., Удворгелі Л.І. Економічні ризики: методи вимірювання та управління: Навчальний посібник; за заг. ред. Скопенко Н.С. К. : НУХТ, 2021. 344 с.
14. Сутність та історія формування національної економічної безпеки. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://megalib.com.ua>
15. Чернега І.І., Нестерчук Ю.О., Бленда Н.О., Жарун О.В., Костюк В.С. Вплив лідерства на процес управління соціально-трудовими відносинами в інституціональному середовищі розвитку підприємництва в контексті економічної безпеки бізнесу // «Актуальні питання у сучасній науці

- (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. № 8(14) 2023. С. 150-162.
16. Чернега І.І., Нестерчук Ю.О., Бленда Н.О., Жарун О.В., Костюк В.С. Вплив лідерства на процес управління соціально-трудовими відносинами в інституціональному середовищі розвитку підприємництва в контексті економічної безпеки бізнесу // «Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. № 8(14) 2023. С. 150-162.
  17. Чернега І.І., Хахалін М.В. Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу у логістичній діяльності промислових підприємств // «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»): журнал. 2023. № 3(17) 2023. С. 152-163.

Допоміжна

18. Cherneha I., Garazha, O., Shyian, D., & Petrenko, O. Entrepreneurship development in completion of administrative-territorial and land reforms: sustatinability of rural areas and investment competitiveness Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2022. 2(43), 373–379. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.43.2022.3563> [Міжнародна наукометрична база: Scopus & Web of Science]
19. Cherneha I.I., Burliai A.P., Burliai O.L., Nesterchuk Yu.O., Sokoliuk S.Yu., Osipova A.A. Minimization of environmental risks in crops cultivation // Ukrainian Journal of Ecology, 2021, 11 (3) P. 296–304.
20. I. CHERNEGA, V. ULANCHUK, S. SOKOLYUK, O. ZHARUN, M. KOROTIEIEV, O. TUPCHIIY, N. BLENDА. IMPACT OF WAR ON THE QUALITY OF PEOPLE'S LIFE // Вісн. УНУС. Серія «Економіка». 2023. № 103. Ч 2. С. 29-39.
21. Inna CHERNEHA, Nataliia BLENDА, Mykola KOROTIEIEV, Olena ZHARUN and Volodymyr ULANCHUK World Crisis and Inflation Processes of Rectnt Years: Causes and Conseguences. Proceedings of the 41rd International Business Information Management Association Conference // Education Excellence and Innovation Management through. Granada, Spain. 2023. P. 1354–1361.
22. Rybalchenko L. Ensuring enterprise economic security // Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs. - 2019. - Special Issue № 1 (102). – P. 268-271
23. Rybalchenko L., Kosyuchenko O. Features of latency of economic crimes in Ukraine // SCIENTIFIC BULLETIN OF THE DNIPROPETROVSK STATE UNIVERSITY OF INTERNALAFFAIRS. 2019. SPECIAL ISSUE № 1.- P.264-267
24. Кокарєв І.В., Рибальченко Л.В., Рижков Е.В., Сидоренко К.Г. Методичні рекомендації з виявлення конвертаційних центрів. - Дніпро: ДДУВС, 2019. 24 с

25. Рибальченко Л.В. Вплив інфляційних процесів на фінансову безпеку держави // Використання сучасних інформаційних технологій в діяльності Національної поліції України: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (23 листопада 2018 р., м. Дніпро). – Дніпро: ДДУВС, 2018. С. 77-78
26. Рибальченко Л.В., Буцанова К.Г. Основні тенденції шахрайства на підприємстві. The 1st international scientific and practical conference “science, society, education: topical issues and development prospects” (December 16-17, 2019) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2019. P. 648-651
27. Ставерська Т.О., Шевчук І.Л., Механізм управління забезпечення фінансової безпеки підприємства. Харківський державний університет харчування та торгівлі. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/09/253.pdf>
28. Тютченко С.М. Методи оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Використання сучасних інформаційних технологій в діяльності національної поліції України» (23 листопада 2018 р., м. Дніпро). – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 150 с., с.87
29. Тютченко С.М. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємств. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «використання сучасних інформаційних технологій в діяльності національної поліції України» (23 листопада 2018 р., м. Дніпро). – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 150 с., с.91
30. Тютченко С.М. Організаційне забезпечення фінансової безпеки підприємництва. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Використання сучасних інформаційних технологій в діяльності національної поліції України» (23 листопада 2018 р., м. Дніпро). – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. С.116
31. Чернега І. І., Соколюк К. Ю., Прокопчук О.Т., Тупчій О.С., Жарун О. В., Коротєєв М. А. Analysis of the labor market and directions for improving the system of social protection and social security in Ukraine. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Випуск 104. Частина 2. 2024. С. 202-212.
32. Чернега І.І. Заходи щодо реалізації механізму управління соціально-економічною системою підприємства / І.І. Чернега // Екон. вісн. Запоріз. держ. інженер. акад. 2018. № 1(13).
33. Чернега І.І., Князев Д.О., Пономарьова М.С., Бленда М.О. Економічна ефективність виробництва та управління комерційною діяльністю підприємств галузі овочівництва в умовах сучасного бізнес-середовища // «Вчені записки» : Збірник наук. праць. 2022. Випуск 29(1). 2022. С. 67-82.
34. Чернега І.І., Нестерчук Ю.О., Бленда Н.О. Державна підтримка діяльності підприємницьких структур аграрного сектору України // Збірник наукових праць УНУС. Серія «Економіка». 2021. № 99. Ч 2. С. 232-239

35. Чернега І.І., Панахно Р.В. Управління матеріально-технічним забезпеченням в аграрному секторі // «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал. № 11(25) 2023. С. 447-458.
36. Чернега І.І., Соколюк С.Ю., Жарун О.В., Коротєєв М. А., Тупчій О.С. Формування інноваційного проекту шляхом прийняття ефективних управлінських рішень // Вісн. УНУС. Серія «Економіка». 2021. № 98. Ч 2. С. 203-211.
37. Чернега І.І., Хахалін М.В. Логістичні системи та їх роль у ланцюгах вартості // Актуальні питання у сучасній науці. Серія «Економіка». № 4(22), 2024. С. 253-264.
38. Чернега І. І. Заходи щодо реалізації механізму управління соціально-економічною системою підприємства // Екон. вісн. Запоріз. держ. інженер. акад. 2018. № 1(13). С. 60–64.
39. Чернега І. І., Бленда Н.О. Алгоритм розробки та реалізації стратегії підприємства // Вісн. УНУС. Серія «Економіка». 2021. № 99. Ч 2. С. 302-309.
40. Чернега І. І., Бурляй О.Л., Бленда Н.О., Пономарьова М.С., Прозорова Н.В. Обізнаність суб'єктів соціально-трудоових відносин в інституціональному бізнес-середовищі // Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2021. № 2 (1). С. 148-161.
41. Чернега І. І., Нестерчук Ю.О., Соколюк С.Ю., Непочатенко О.А., Жарун О.В. Конкурентні переваги соціально-економічного механізму підприємницької діяльності у бізнес-середовищі та економічна безпека бізнесу // Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2021. № 2 (2). С. 62-73.
42. Чернега І. І., Уланчук В.С., Жарун О.В., Непочатенко О.А., Тупчій О.С. Застосування економіко-математичного моделювання для прийняття рішення при аналізі ризику використання фінансових ресурсів підприємства // Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2021. № 2 (1). С. 262-271.
43. Чернега І.І., Соколюк С.Ю., Бленда Н.О., Жарун О.В., Коротєєв М.А., Май данюк Р.П. Глобальна світова криза 2020-2023 років та її вплив на діяльність підприємницьких структур. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Випуск 104. Частина 2. 2024. С. 383-391.

Основні нормативно-правові акти

44. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» №2163-VIII від 08.07.2018. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19/conv>
45. Концепція забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2012 р. № 569-р.
46. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIУ (зі змінами).

47. Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економіки України від 2 березня 2007 року № 60.
48. Про Концепцію боротьби з тероризмом: Указ Президента України від 25.04.2013 р. № 230/2013. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/230/2013>.
49. Про Концепцію економічної безпеки споживчої кооперації України: Постанова Ради центральної спілки споживчих товариств України від 12.11.2008 (зі змінами).
50. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 року, N 964-IV (зі змінами).
51. Про основи національної безпеки: Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 39. Ст. 351.
52. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 35. Ст. 237. Редакція від 11.01.2019, підстава 2646-VIII.
53. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року “Про Стратегію національної безпеки України”: Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.
54. Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента України від 12 лютого 2007 року № 105/2007 (зі змінами).

13. Perezарухування та визнання результатів навчання

Perezарухування та визнання результатів навчання з дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

14. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу», здобувачі повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані здобувачами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, здобувачам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

15. Зміни у робочій програмі на 2024-2025 навчальний рік.

Зміни, внесені до робочої програми на 2024-2025 навчальний рік, охоплюють:

1. Внесення коригувань в розподіл балів, що їх отримують здобувачі в процесі вивчення дисципліни;
2. Оновлення переліку рекомендованої літератури.